

Handläggare
Annika Risel
Telefon: 08-50833607

Till
Utbildningsnämnden
2017-04-06

Ökade kunskapsskillnader i skolan

Yttrande över rapport nr 2, 2017 från Stadsrevisionen,
dnr 3.1.3-191/2016

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsrevisionen som yttrande över rapporten.

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Inger Pripp
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Stadsrevisionens granskning har syftat till att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer att strategier och aktiviteter bidrar till att minska kunskapsskillnader i stadens grundskolor. Granskningen visar att nämnden har tagit fram en strategi och aktiviteter för att minska kunskapsskillnaderna. Förvaltningen har däremot inte en tillräckligt strukturerad uppföljning av de aktiviteter som genomförs för att minska kunskapsskillnaderna i stadens skolor.

Förvaltningen delar revisionens bedömning att förvaltningen behöver säkerställa att de strategier och insatser som görs leder till förbättrade kunskapsresultat, minskade resultatskillnader och ökad likvärdighet för elever och mellan skolor. Förvaltningen lyfter i tjänsteutlåtandet fram det som görs idag och det som kommer att utvecklas framöver.

Bakgrund/ Ärendet

I inledningen hänvisar revisionen till att det i budget 2016 framgår att utbildningsnämnden ska spela en aktiv roll vad gäller stadens krafttag mot segregationen. Utbildningsklyftan ska minska och likvärdigheten i skolan ska stärkas. Effekten av genomförda insatser ska följas noga.

Utbildningsförvaltningens analyser visar att resultatspridningen mellan grundskoleelever och skolor är fortsatt stor. Sett över en dryg tioårsperiod har resultatskillnaderna ökat kontinuerligt mellan skolor med höga och låga resultat.

Stadsrevisionens granskning har syftat till att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer att strategier och aktiviteter bidrar till att minska kunskapsskillnader i stadens grundskolor.

Granskningen visar att nämnden har tagit fram en strategi och en rad aktiviteter för att minska kunskapsskillnaderna. Förvaltningen har däremot inte en tillräckligt strukturerad uppföljning av de aktiviteter som genomförs för att minska kunskapsskillnaderna i stadens skolor. För att kunna analysera och vidareutveckla verksamheten behöver det systematiska kvalitetsarbetet inom förvaltningen ske mer löpande. Utvärderingen av fokusområdena behöver utvecklas för att kunna styra resurser mot rätt insatser. Åtterrapporeringen till nämnden behöver också utvecklas för att ge nämnden underlag att ta ställning till om genomförda aktiviteter för att minska kunskapsskillnaderna ger resultat.

Utifrån revisionens iakttagelser och bedömningar lämnas följande rekommendationer:

- Nämnden bör utveckla och stärka uppföljningen och analysen avseende arbetet med att minska kunskapsskillnaderna för att få underlag för att bedöma om genomförda aktiviteter ger resultat.
- Nämnden bör tydliggöra hur uppföljning och utvärdering av fokusområdena ska genomföras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med avdelningen för utveckling och samordning och avdelningen för ekonomi och styrning.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen delar revisionens bedömning att förvaltningen behöver säkerställa att de strategier och insatser som görs leder till förbättrade kunskapsresultat, minskade resultatskillnader och ökad likvärdighet för elever och mellan skolor.

Förvaltningen vill lyfta fram en del av det som redan idag görs för att stödja skolorna i uppföljnings- och analysarbetet. Förvaltningen utvärderar de kommunala grundskolorna enligt den

forskningsbaserade metoden kritiska vänner genom sina grundskoleutvärderare. Förvaltningen ger också genom sina analytiker analysstöd till de skolledningarna som själva bedömer eller bedöms vara i behov av det. Återkoppling ges på skolornas systematiska kvalitetsarbete i verksamhetsplaner, tertialrapporter och verksamhetsberättelser. Förvaltningens lärarcoacher ger ett utvecklande stöd till grupper av lärare eller enskilda lärare där det anses finnas behov av det. Förvaltningens så kallade PRIO-funktion genomlyser grundskolors organisation i syfte att utveckla den till att bli så ändamålsenlig som möjligt i förhållande till skolornas kärnuppdrag. Förvaltningens fritidshemssamordnare stödjer utveckling av kvaliteten i skolornas fritidshem.

Förvaltningen har en socioekonomisk resursfördelningsmodell som fördelar resurser utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Under 2017 kommer, som en fortsättning på en tidigare genomförd utvärdering, en fördjupad analys av fördelningen och användningen av det socioekonomiska tilläggsanslaget att genomföras. Analysen kommer bland annat att innefatta vilka strategier grundskolor med ett högt socioekonomiskt tilläggsanslag använder och hur strategierna förverkligas. Målet med analysen är att kunna beskriva under vilka förutsättningar och med vilka genomförda strategier det socioekonomiska tilläggsanslaget får så god effekt som möjligt.

I januari 2018 planeras en ny reviderad modell för det socioekonomiska tilläggsanslaget att införas. Utgångspunkten är att fördelningen delas upp i två delar. Den första delen (nyanländpeng) innebär en fördelning till skolor utifrån hur många nyanlända elever den har, där de nyanlända eleverna delas in i behovsgrupper utifrån en individuell bedömning. Den andra delen är en fördelning till skolor utifrån de socioekonomiska förutsättningar eleverna har (undantaget migrationsbakgrund vilket ingår i den nuvarande modellen). Fördelen jämfört med den nuvarande modellen är att det blir mer rättvisa ekonomiska förutsättningar för skolor när de tar emot nyanlända elever.

Förvaltningen kommer under året i samverkan med stadsledningskontoret att ta fram mått och mätmetoder för skolornas inre kvalitets- och utvecklingsarbete i syfte att med sådana som utgångspunkt förbättra sin förmåga att ge stöd till skolornas systematiska kvalitetsarbete och utvecklingsarbete.

Förvaltningen har tagit fram ett signalsystem och modell för att identifiera, kartlägga och stödja skolor som har behov av stöd. Det handlar om att mer systematiskt samla en mängd olika data, statistik

och resultat för att regelbundet och vid specifika tidpunkter göra uppföljningar med tillhörande analyser för att få överblick över kvalitet och förutsättningar. Utifrån analysen kan förvaltningen sätta in olika former av stöd utifrån behov. Utgångspunkten är ett stödsystem som bygger på dialog och syftet är att säkra att huvudmannen tar sitt ansvar och att underlätta för rektor att ta sitt ansvar. Denna modell kommer att implementeras under 2017. Uppföljningarna ger också förvaltningen bättre möjligheter att kunna återrapportera till nämnden hur verksamheten utvecklas.

Uppföljning av de fyra fokusområdena

Inom grundskolan prioriterar förvaltningen övergripande att öka måluppfyllelsen och har dessutom valt ut fyra fokusområden, dessa är att förstärka elevhälsoarbetet, mottagande och undervisning av nyanlända elever, förbättra kvaliteten i fritidshemmet samt digitalisering för att utveckla lärandet. De här prioriteringarna syftar också till att minska skillnader i resultat och öka likvärdigheten. Förvaltningen har för de fyra prioriterade områdena tagit fram treårsplaner med målbilder och tillhörande aktiviteter. För uppföljning av dessa är de årliga resultatdialogerna ett viktigt forum. Eftersom områdena är prioriterade inom förvaltningen utgör skolans uppföljningar av arbete och mål i sin tertiärrapport 2 och verksamhetsberättelse viktiga underlag i förvaltningens fortsatta arbete.

Elevhälsan har haft ett särskilt fokus under 2016-2017 och skolorna har fått anvisningar om att i sina verksamhetsplaner formulera årets uppdrag för elevhälsan och beskriva strategier för elevhälsans arbete på individ, grupp- och organisationsnivå. Detta arbete följer skolorna upp i sina verksamhetsberättelser.

Förvaltningen redovisar betygsresultat exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund och har för avsikt att börja särredovisa nyanlända elevers resultat. Förvaltningen anser att detta skulle ge en tydligare och mer rättvis bild av elevers, skolors och huvudmäns måluppfyllelse, samt förbättra jämförelser av kvalitet över tid. Genom att skilja ut nyanlända elever i statistiken möjliggörs en förbättrad analys av kunskapsresultaten som bidrar till att bättre kunna anpassa undervisningen för alla elever och särskilt för nyanlända elever. Att särredovisa nyanlända elevers resultat betyder inte att förväntningarna på de nyanlända elevernas möjlighet att klara skolan sänks eller att fokus för skolan förflyttas från att höja resultaten för samtliga elever. Syftet med att särredovisa nyanlända elevers resultat är att åstadkomma ett adekvat underlag för jämförelser av kvalitet på de olika skolorna.

Genom att använda Skolverkets nulägesbeskrivning – ett stöd i huvudmannens arbete med nyanlända elever, för analys av arbete med nyanlända elever, kommer förvaltningen att kunna planera generella och riktade kompetensutvecklingsinsatser och stöd till skolenheterna i mottagandet och undervisningen av nyanlända elever. Nulägesbeskrivningen pågår under februari och mars 2017, och analysen planeras att vara färdig i april 2017. Insatser kommer att kunna genomföras under vårterminen 2017 och vidare under nästkommande läsår. Insatser för att kunna bedöma nyanlända elevers språkliga utveckling är redan planerade för vårterminen 2017.

Under perioden ska arbetet med att utveckla kvaliteten i stadens fritidshem ha fokus på implementeringen av läroplanens utökade uppdrag. I syfte att stödja utvecklingen inom fritidshemmet med fokus på det systematiska kvalitetsarbetet har förvaltningen centralt tillsatt fyra fritidssamordnare. Detta arbete bygger i stor utsträckning på kartläggning, sammanställning och kvalitetssäkring av goda exempel från verksamheterna och medför en kvalitativ uppföljning. Detta bildar också underlag till stödmaterial och rekommendationer som tas fram.

Förvaltningen kommer även att genomföra insatser för att skapa en likvärdig kvalitet i fritidshemmen liksom stöd via de nätverk som upprättats där representanter från alla stadens fritidshem ingår.

I syfte att förbättra elevernas lärande och resultat och för att effektivisera verksamheten med hjälp av digitaliseringens möjligheter behöver rektorerna ha en god förmåga att strategiskt leda utvecklingsarbetet. För att ge rektorerna goda förutsättningar att tillvarata digitaliseringens möjligheter, och för att alla elever ska ges likvärdiga förutsättningar att utveckla en adekvat digital kompetens, genomförs en obligatorisk utbildning för alla grundskolerektorer under 2017.

Webbtjänsten verktyg för självskattning ger skolor och lärare möjlighet att bedöma sin digitala mognad utifrån fem fokusområden som finns i Stockholms stads it-strategi. Syftet med självskattningen är att skolan ska synliggöra var man har sina styrkor och utvecklingsområden på individuell, arbetslags- och skolnivå. Uppföljningen utgör en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsrevisionen som yttrande över rapporten.

Bilaga

Revisionsrapport Ökade kunskapsskillnader i skolan, nr 2, 2017.